

2. Увид у културне политике градова Србије – упоредни приказ

Локалне самоуправе имају политички, законски и финансијски ауторитет да управљају културним развојем. Сходно ингеренцијама које имају, а самим тим и највећу моћ одлучивања које се тичу културе главни су носиоци локалних културних политика. Такође, локалне самоуправе су оснивачи установа културе на својим територијама (Закон о локалној самоуправи, члан 20, став 16).

Извештајем Завода за проучавање културног развоја обухваћен је 21 град, а анализа података базира се на попуњеним упитницима и разговорима који су вођени са представницима локалних самоуправа. Упитнике са подацима који се односе на 2008. годину добили смо од свих градова, а из Зајечара смо добили само делимично попуњен упитник. Упитнике са подацима који се односе на 2009. годину добили смо од 13 градова, што чини 61,9% свих управа обухваћених пројектом *Локалне културне политике*.

Анализа локалних самоуправа усмерена је на то да се упознају начини на које култура функционише у различитим градовима, каква је сарадња културе са другим ресорима, а затим и да се стекне увид у примену основних инструмената културне политике – финансирања културе, кадровске политике, стратешког планирања развоја, правним оквиром у области културе, развијањем партнерстава и сарадње, едукације. Такође, анализиран је и ниво доступности информација и њихов квалитет везаних за културу које се могу добити на званичним сајтовима локалних самоуправа.

На територији 21 локалне самоуправе налази се 159 буџетских корисника у култури, што подразумева установе културе (библиотеке, музеји, архиви, заводи за заштиту споменика културе, позоришта, галерије, поливалентне центре (центри за културу/културни центри, домови омладине и домови културе), културно-уметничка друштва, и остале кориснике (фондације, удружења, хорова, оркестре, културно-просветне заједнице).

Највећи број корисника градског буџета из области културе имају Панчево и Суботица – по 15. За њима следи Лесковац са 11 установа и Крагујевац са 10 актера из културе на буџету града. При том треба нагласити да се међу корисницима буџета у Панчеву и Лесковцу налазе домови културе у околним насељеним местима који функционишу као самосталне установе. У Панчеву је таквих домова културе 9, а у Лесковцу пет. И град Јагодина има велики број домова културе у насељеним местима који јој административно припадају, али они не функционишу као самосталне установе већ су места у којима са својим програмима гостује Центар за културу *Светозар Марковић*, те стога и нису узети у анализу као посебне установе. Иста ситуација као у Јагодини је и у граду Зајечару.

У неколико градова удружења грађана се платама, програмима и текућим трошковима налазе на буџету града. То су: културно-уметничка друштва у четири града (Ваљево, Крагујевац, Лозница, Шабац), хорова и оркестри у три града (Крагујевац – и хор и оркестар, Пожаревац – хор, Ниш – оркестар), поливалентни центри у четири града (Врање – 2, Крушевац – 1, Лесковац – 1, Нови Пазар – 2), удружење ликовних уметника у једном граду (Шабац) и биоскоп у једном граду (Суботица).

Специфичан случај је *Фондација Фокус* у Суботици која је спона између града и актера у култури када је финансирање пројеката у питању. Фондација је основана од стране града, спроводи конкурсе и обезбеђује средства за пројекте и програме културних актера.

Центар за економику домаћинства *Даница Вуксановић* у Лесковцу је карактеристична по томе што се не бави културом у ужем смислу, већ представља образовну установу организујући курсеве из различитих области (страних језика, исхране, моде и облачења и томе слично). Управо због наведеног, Установа није узета у анализу. Са друге стране Народни универзитет у Врању, иако представља установу сличну Центру за економику домаћинства у Лесковцу, јесте приказан у извештају јер се поред курсева и програма едукације, у области културе бави ликовном делатношћу, има школу фолклора, приређује изложбе десетак пута годишње, а бави се и издавачком делатношћу.

У табели која следи приказани су сви субјекти у култури који се налазе на буџету 21 града који су обухваћени пројектом *Локалне културне политике*.

Табела 1: Број и врста буџетских корисника у култури по градовима

Град	Библио-тека	Музеј	Архив	Завод за заштиту споменика културе	Позориште	Галерија	КУД	Поливалентни центри			Остало	УКУПНО по граду
								Културни центар/ Центар за културу	Дом културе	Дом омладине		
1. Ваљево	1	1	1	1	-	2	1	1	-	-	-	8
2. Врање	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	- Народни универзитет - Омладински савез - Књижевна заједница	7
3. Зајечар	1	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	5
4. Зрењанин	1	1	1	1	2	1	-	1	-	-	-	8
5. Јагодина	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	3
6. Крагујевац	2	1	1	1	2	-	1	-	-	1	Градски камерни хор Шлезингер	10
7. Краљево	1	1	1	1	1	-	-	1	1	-	-	7
8. Крушевац	1	1	1	-	1	-	-	1	-	-	Културно-просветна заједница	6
9. Лесковац	1	1	1	-	1	-	-	1	5	-	Центар за економику домаћинства <i>Даница Вуксановић</i>	11
10. Лозница	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	3
11. Ниш	1	1	1	1	2	1	-	1	-	-	Симфонијски оркестар	9
12. Нови Пазар	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	- Центар за децу и омладину Дуга - Културно-просветна заједница	7
13. Панчево	1	1	1	1	-	-	-	1	9	1	-	15
14. Пожаревац	1	1	1	-	-	1	-	1	-	-	Градски женски хор Барили	6
15. Смедерево	1	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	5
16. Сомбор	1	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	6
17. Сремска Митровица	1	1	1	1	1	1	-	2	-	-	-	8
18. Суботица	1	1	1	1	3	2	-	4	-	-	- Фондација Фокус - Биоскоп Лифка	15
19. Ужице	1	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	5
20. Чачак	1	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-	5
21. Шабац	1	1	1	-	1	-	1	1	1	-	Удружење ликовних стваралаца Шапца	8
УКУПНО по установама	21	20	20	9	19	11	5	20	18	2	13	159

- **Организација локалних самоуправа**

Службе у градској управи које су задужене за област културе су готово у свим градовима службе/секретаријати/управе/одељења за друштвене делатности. То значи да су те службе надлежне за више области. Најчешће се у оквиру ових служби култура спаја са образовањем, спортом, информисањем, а понегде и са бригом о младима (Суботица, Крагујевац, Панчево, Ниш, Врање). У неким градовима градска управа организована је тако да је одељење за друштвене делатности спојено са одељењем за финансије или привреду (Шабац, Лозница). Једино у Нишу у оквиру овог одељења постоји одсек који је посвећен само култури.

Број ангажованих особа у чијој надлежности је култура варира, од тога да су за то надлежни сами начелници одељења (Чачак), преко једног запосленог стручног сарадника (Панчево, Крушевац, Краљево, Лозница, Шабац, Нови Пазар), четири запослена у Зрењанину, односно једног запосленог у оквиру одељења (Врање, Ваљево, Лесковац, Лозница, Сомбор, Ужице), па до шест особа надлежних за културу (Крагујевац и Ниш). Три града Заводу нису доставила податке о броју лица задужених за културу у оквиру локалне самоуправе (Суботица, Смедерево, Зајечар).

Табела 2: Преглед служби и броја особа задужених за област културе у 21 граду обухваћеном Пројектом

Град	Назив одсека	Број ангажованих
1. Ваљево	Одељење за друштвене делатности	1
2. Врање	Секретаријат за образовање, културу, спорт, омладину и информисање	1
3. Јагодина	Одељење за друштвене делатности, одсек за образовање и културу	Шеф одсека за образовање и културу
4. Краљево	Одељење за друштвене делатности	од 11 запослених у Одељењу, 1 је задужен за образовање, спорт и културу
5. Крушевац	Одсек за друштвене делатности – група за образовање, културу, информисање и усавршавање наставника	од 4 запослених у Одељењу, 1 је задужен за образовање, спорт и културу
6. Крагујевац	Одељење за образовање, културу, информисање, спорт и омладину	6
7. Лесковац	Градска управа за друштвене делатности – организациони део за културу и информисање	1
8. Лозница	Одељење за финансије и друштвене делатности	1
9. Ниш	Одсек за културу Градске управе за образовање, културу, омладину и спорт	6
10. Нови Пазар	Одељење за друштвене делатности	1
11. Панчево	Одсек за културу, информисање, бригу о младима и спорт у оквиру Секретаријата за јавне службе и социјална питања	од 6 запослених у Одељењу, 1 је задужен за културу
12. Пожаревац	Одељење за друштвене делатности	од 3 запослена у Одељењу, 1 је задужен за културу
13. Зајечар	Одељење за друштвене делатности	Н.п.
14. Зрењанин	Одељење за друштвене делатности	4
15. Сомбор	Одељење за друштвене делатности	1
16. С. Митровица	Градска управа за образовање, културу и спорт	од 12 запослених у Управи, 2 су задужена за културу
17. Смедерево	Одељење за јавне службе	Н.п.
18. Суботица	Служба за друштвене делатности	Н.п.
19. Ужице	Одељење за друштвене делатности Градске управе за опште послове и послове органа града	од 2 запослена, 1 је задужен за културу
20. Чачак	Управа за друштвене делатности	1 - Начелник
21. Шабац	Одељење за друштвене делатности и привреду - Одсек за образовање, културу, спорт и предузетништво	1

Законску могућност да се у градској управи постављају **помоћници градоначелника за област културе** (Закон о локалној самоуправи, члан 58) користи шест градова: Крагујевац, Зајечар, Крушевац, Зрењанин и Смедерево. Као што је случај са одељењима градских управа, где ниједно одељење није посвећено само области културе, такав је случај и са надлежностима помоћника градоначелника.

Табела 3: Преглед градова који ангажују помоћнике Градоначелника за област културе

Град		помоћник градоначелника
1.	Крагујевац	помоћник градоначелника за област заштите културне баштине и уређивање Града
2.	Крушевац	помоћник градоначелника у чијој надлежности је култура
3.	Зајечар	помоћник градоначелника у чијој надлежности је култура
4.	Зрењанин	помоћник градоначелника у чијој надлежности је култура
5.	Смедерево	помоћник градоначелника за област културе и образовања
6.	Нови Пазар	помоћник градоначелника у чијој надлежности је култура

Институција члана градског већа задуженог за културу постоји у 16 градова, што представља 76,2%. Члана Градског већа који је задужен за културу немају следећи градови: Краљево, Нови Пазар, Јагодина и Зрењанин. Социо-демографски подаци о члановима градских већа добијени су од осам градова и приказани су у табели која следи. Подаци показују да сви имају високу стручну спрему, да је већина завршила друштвене науке, да је међу њима само једна жена, и да се старосна структура креће од 38 до 52 године старости.

Табела 4: Образовна, старосна и полна структура чланова градских већа за културу

Град	Занимање/образовни профил	годиште	пол	
1.	Крагујевац	дипл. германиста	1965.	ж
2.	Краљево	ВСС	1961.	м
3.	Крушевац	дипл. графичар	1972.	м
4.	Лозница	дипл. машински инжењер	1954.	м
5.	Ниш	ВСС	1958.	м
6.	Панчево	дипл. филолог јужнословенских језика	1972.	м
7.	Сомбор	дипл. глумца	1970.	м
8.	Ужице	дипл. математичар	1970.	м

Већина локалних самоуправа користи законску могућност да оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности (*Закон о локалној самоуправи*, члан 36). Једино у Шапцу, Ваљеву, Нишу и Крагујевцу не постоје скупштинска радна тела која су надлежна за културу. Анализа је показала да та тела, осим у Чачку, нису надлежна искључиво за област културе, већ слично одељењима градских управа, у њихове надлежности интегрисано је више области – култура и образовање, спорт, информисање (Врање, Лесковац, Нови Пазар), култура и брига о младима (Лесковац), култура и туризам (Смедерево), култура и издаваштво (Суботица). У Ужицу и Крушевцу су то комисије за друштвене делатности. Називи који се користе за скупштинска тела варирају од града до града: комисија, одбор и савет.

Стручни савети чије постојање доприноси децентрализацији одлучивања, односно демократичности процеса доношења одлука у области културе, постоје у 15 градова¹ (75% градова) у: Врању, Ваљеву, Ужицу, Суботици, Сомбору, Панчеву, Нишу, Лесковцу, Лозници, Крушевцу, Крагујевцу, Чачку, Новом Пазару, Сремској Митровици, и Зрењанину. Савети, као што им и само име говори, имају у већини случајева саветодавну улогу, док су одлуке савета обавезујуће у: Сомбору, Крушевцу и Лесковцу. Савети су углавном задужени за спровођење конкурса и селекцију пројеката из цивилног сектора тамо где такав конкурс постоји. Број чланова савета у оним градовима где они постоје, креће се између три и седам, а дужина њиховог мандата варира између једне и пет година.

Стручни савети за културу основани су још 2002. године у: Крагујевцу, Сомбору, Шапцу, и Ужицу, захваљујући учешћу тих градова у пројекту *Први кораци према кооперацији и дијалогу у изградњи ефективних локалних културних политика у Србији* који је реализовала ЕCUMEST фондација и Европска фондација за културу (пројекат завршен у децембру 2002. године). Међутим, иако донете, одлуке о оснивању Савета за културу општине нису свуда и спроведене као што је то случај у Шапцу.²

¹ Зајечар и Пожаревац Заводу нису доставили тражену информацију.

² Улога Савета би била да као стручно тело обезбеди транспарентност процеса расподеле буџетских средстава намењених програмима културе, у корист повећања квалитета програма. Овом одлуком предвиђено је и увођење у праксу институције јавног конкурса за пројекте у домену културе. Савет је требало и да разматра пристигле пријаве на конкурс, и био задужен за праћење одабраних пројеката.

• Правни оквир

Поред оснивачких аката/одлука о оснивању установа културе, приметан је изостанак градских прописа и других аката који ближе уређују област културе на нивоу градова. То показује да градови углавном не користе могућности које су јој дате *Законом о локалној самоуправи* (чланови: 5. и 32. став 6).³ Изузетак су: Ниш (*Одлука о манифестацијама и програмима у области културе од значаја за град*), Крагујевац (*Одлука о плаћању доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање самосталних уметника; Одлука о подизању и одржавању споменика на територији града*), и Чачак (*Одлука о културним манифестацијама Града*).

• Стратешко планирање развоја

Стратешко планирање развоја је основни инструмент културне политике. Овај инструмент културне политике градови још увек углавном не користе, већ се примењује једногодишње планирање, у складу са начином финансирања културе. Од свих градова **Стратегије развоја културе имају само Панчево и Крагујевац.**

По питању стратешког планирања развоја културе прве кораке предузели су градови који су били обухваћени поменути пројектом реализованим од стране Европске фондације за културе и ECUMEST-a – Крагујевац, Сомбор, Шабац, Ужице⁴ јер су резултат овог пројекта били стратешки планови развоја културе у поменути срединама. Такође, захваљујући формирању Савета за културу града Ниша (2003. године) настала је студија са елементима за дефинисање културне политике града Ниша за период од 2004. до 2010. године. Најсвежији пример израде стратегије развоја културе јесте град Панчево где је документ креиран током 2009. године и усвојен крајем исте године, а чија имплементација тек предстоји.

Увидом у постојеће стратешке документе градова закључујемо да готово све локалне самоуправе имају *стратегије економског развоја и социјалне политике* (Врање, Ваљево, Ужице, Суботица, Сомбор, Шабац, Панчево, Ниш, Лозница, Нови Пазар, Смедерево, Чачак, Пожаревац), затим *стратегије бриге о младима* (Панчево, Ваљево, Нови Пазар, Смедерево, Пожаревац), *локалне стратегије одрживог развоја* (Сомбор, Лесковац), *ЛЕАП* (Панчево, Краљево), *Локалне акционе планове бриге о деци* (Врање, Ваљево, Крушевац), *Локални акциони план за Роме* (Краљево), *Стратегија о друштвеној интеграцији Рома* (Панчево), *Локални акциони план за побољшање услова живота избеглих и интерно расељених лица* (Краљево), *Стратегија за развој туризма, културног развоја* (Ниш).

Табела 5а: Преглед стратешких докумената у 21 граду

Град		Врста документа
1.	Ваљево	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Стратегија бриге о младима -Локални акциони план бриге о деци
2.	Врање	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Локални акциони план бриге о деци
3.	Јагодина	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Стратегија урбаног развоја -Стратегија за развој туризма -Стратегија бриге о младима
4.	Краљево	-ЛЕАП -Локални акциони план за Роме -Локални акциони план за побољшање услова живота избеглих и интерно расељених лица
5.	Крушевац	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Локални акциони план бриге о деци
6.	Крагујевац	-Стратегија развоја културе
7.	Лесковац	-Локална стратегија одрживог развоја
8.	Лозница	-Стратегија економског развоја и социјалне политике
9.	Ниш	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Стратегија за развој туризма, културног развоја

³ У вршењу своје надлежности, јединице локалне самоуправе доносе прописе самостално, у складу са својим правима и дужностима утврђених Уставом, законом, другим пописом или статутом (члан 5. Закона о локалној самоуправи (2007); доноси прописе и друге опште акте (члан 32. став 6)

⁴ Пројекат је завршен у децембру 2002. године чији је циљ био оснивање савета за културу и форума грађана као механизма за партиципацију породица стваралаца и публике у процесу доношења кључних одлука у области локалне културне политике. Овај и сличне пројекте подржала је Европска фондација за културу и ECUMEST фондација у Румунији, Бугарској, Македонији.

Табела 5б: Преглед стратешких докумената у 21 граду

Град		Врста документа
10.	Нови Пазар	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Стратегија бриге о младима
11.	Панчево	-Стратегија бриге о младима -ЛЕАП
12.	Пожаревац	-Локална стратегија одрживог развоја -Стратегија бриге о младима
13.	Зајечар	-Стратегија локалног економског развоја
14.	Зрењанин	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Стратегија урбаног развоја -Стратегија бриге о младима
15.	Сомбор	-Локална стратегија одрживог развоја
16.	С. Митровица	-Стратегија образовања
17.	Смедерево	-Стратегија економског развоја и социјалне политике -Стратегија бриге о младима
18.	Суботица	-Стратегија економског развоја и социјалне политике
19.	Ужице	-Стратегија економског развоја и социјалне политике
20.	Чачак	-Стратегија економског развоја и социјалне политике
21.	Шабац	-Стратегија економског развоја и социјалне политике

На основу добијених података, **истраживање културних потреба грађана** рађено је само у Панчеву (за потребе израде стратегије развоја културе и стратегије социјалне заштите), и у Нишу и Лесковцу захваљујући пројекту невладине организације *Одбора за грађанску иницијативу* (ОГИ) из Ниша. Истраживања овог типа су важна зато што познавање културних потреба треба да буде основно полазиште за креирање програмских садржаја, као и израде стратегија културног развоја градова.

И поред тога што се у градовима не спроводи експлицитна културна политика, она се спроводи најчешће путем два основна инструмента културне политике, а то су финансирање и кадровска политика, о чему ће бити речи у тексту који следи.

• Финансирање културе

То што углавном не постоје стратешки документи из области културе, а културне политике не спроводе на дугорочно заснованим и дефинисаним циљевима, не значи да градови не брину о култури. Да локалне самоуправе брину о култури показују буџети намењени финансирању културе тј. финансирању установа културе и других буџетских корисника у домену плата запослених, материјалних и програмских трошкова, техничком опремању и одржавању, као и инвестиционим улагањима, и издвајању средстава за културне манифестације.

У вези са анализом финансирања културе, напомињемо да град Зајечар није доставио податке о буџету за целокупни посматрани период (2006-2009), док је град Чачак доставио податке само за 2008. годину. Због тога у појединим сегментима анализе недостају подаци који се односе на поменута два града. У случају града Зајечара, подаци за 2009. годину преузети су из прегледа буџета са званичне интернет презентације Града.

Гранични процентуални износи у оквиру којих су се кретала укупна издвајања за културу из градских буџета у периоду од 2006. до 2009. године су 3,2% (Нови Пазар у 2008. години) и 13,6% (Сремска Митровица у 2008. години).

У периоду од 2006. до 2008. године највећи износ средстава намењен култури имао је град Ниш, док је најмањи буџет за културу имала Лозница. Међутим, посматрајући проценте издвојене за културу у односу на укупан градски буџет, добијамо другачије податке.

У 2006. години највећи удео културе у укупном буџету града имала је Сремска Митровица са 12,2%, а најмањи Лозница са 6%.

У 2007. години поново је највећи удео буџета за културу у укупном градском буџету имала Сремска Митровица у износу од 12,5%, док је најмањи удео буџета за културу имао град Смедерево у износу од 4,2%. Око 4% градског буџета имали су Лозница, Јагодина и Крагујевац.

У 2008. години највећи удео културе у градском буџету и даље има Сремска Митровица – 13,6%, а најмањи Нови Пазар у износу од 3,2% градског буџета.

У 2009. години највећи проценат средстава за културу бележи поново Сремска Митровица – 14,2%, а најмањи Крагујевац са 4,3%.

Табела 6: Рангирање градова према висини буџета за културу у 2006. години (без Чачка и Зајечара)

Година 2006.				
	Град	дин	ЕУР	%
1.	Ниш	306,114,000.00	3,639,426.71	4.9%
2.	Суботица	222,125,140.00	2,640,872.89	9.3%
3.	Зрењанин	185,079,309.63	2,200,430.50	9.2%
4.	Панчево	161,789,107.80	1,923,530.45	6.1%
5.	Сремска Митровица	159,520,000.00	1,896,552.70	12.2%
6.	Крагујевац	144,058,068.00	1,712,723.95	4.1%
7.	Крушевац	115,624,594.00	1,374,674.91	8%
8.	Сомбор	104,389,509.00	1,241,099.61	9.7%
9.	Шабац	98,256,072.00	1,168,178.43	6.8%
10.	Лесковац	95,379,005.00	1,133,972.63	7.6%
11.	Ужице	94,422,632.00	1,122,602.20	7.1%
12.	Краљево	87,042,000.00	1,034,852.96	5.2%
13.	Пожаревац	75,865,947.00	901,979.50	6.4%
14.	Смедерево	64,154,285.46	762,738.12	4.3%
15.	Врање	56,240,705.92	668,652.62	4.3%
16.	Ваљево	54,038,667.00	642,472.31	5.3%
17.	Јагодина	42,713,861.00	570,830.30	4.6%
18.	Нови Пазар	39,616,900.00	471,010.16	4.8%
19.	Лозница	27,786,000.00	330,351.10	4%

Табела 7: Рангирање градова према висини буџета за културу у 2007. години (без Чачка и Зајечара)

Година 2007.				
	Град	дин	ЕУР	%
1.	Ниш	359,225,000.00	4,492,547.54	6.1%
2.	Суботица	259,575,084.00	3,246,303.58	9.4%
3.	Зрењанин	212,956,862.50	2,663,285.80	7.4%
4.	Сремска Митровица	208,394,000.00	2,606,221.60	12.5%
5.	Крагујевац	204,242,379.00	2,554,300.50	4.6%
6.	Панчево	162,470,485.16	2,031,891.93	5.5%
7.	Крушевац	151,607,000.00	1,896,030.77	7.6%
8.	Лесковац	130,149,584.00	1,627,679.57	8.6%
9.	Ужице	128,573,592.00	1,607,969.87	9.3%
10.	Сомбор	125,285,248.00	1,566,845.10	9.9%
11.	Шабац	118,563,000.00	1,482,775.18	6.5%
12.	Пожаревац	100,944,678.00	1,262,436.54	6.3%
13.	Краљево	93,706,150.00	1,171,909.90	5.2%
14.	Смедерево	83,379,934.20	1,042,767.95	4.2%
15.	Ваљево	69,800,447.00	872,939.87	4.9%
16.	Врање	64,753,517.04	809,821.85	5.4%
17.	Јагодина	62,643,594.00	783,434.70	4.6%
18.	Нови Пазар	56,865,000.00	711,166.31	6.3%
19.	Лозница	39,592,000.00	495,146.30	4.5%

Табела 8: Рангирање градова према висини буџета за културу у 2008. години (без Чачка и Зајечара)

Година 2008.				
	Град	дин	ЕУР	%
1.	Ниш	445,708,000.00	5,473,390.00	6,6%
2.	Суботица	316,443,795.00	3,885,997.79	10,1%
3.	Сремска Митровица	254,409,000.00	3,124,197.20	13,6%
4.	Крагујевац	251,787,339.00	3,092,002.62	4,3%
5.	Зрењанин	246,354,660.94	3,025,288.20	7,4%
6.	Панчево	244,920,223.53	3,007,672.97	6,5%
7.	Крушевац	177,615,000.00	2,181,150.36	8,7%
8.	Лесковац	173,515,506.00	2,130,807.69	9,8%
9.	Шабац	144,047,000.00	1,768,928.10	6,5%
10.	Сомбор	139,719,426.00	1,715,784.57	9,3%
11.	Ужице	137,872,725.00	1,693,106.69	9,3%
12.	Чачак	125,268,001.00	1,538,317.97	6%
13.	Пожаревац	122,483,117.00	1,504,118.99	6,3%
14.	Краљево	116,257,060.00	1,427,661.68	5,9%
15.	Смедерево	106,251,337.50	1,304,789.24	5,2%
16.	Врање	85,913,686.00	1,055,038.52	6,9%
17.	Ваљево	80,426,825.00	987,658.69	4,5%
18.	Јагодина	78,276,443.00	961,251.50	4,6%
19.	Лозница	46,333,000.00	568,979.20	4,7%
20.	Нови Пазар	32,204,000.00	395,472.04	3,2%

Табела 9: Рангирање градова према висини буџета за културу у 2009. години изузимајући градове који нису доставили податке – Зрењанин, Шабац, Пожаревац, Суботица, Лозница, Чачак

Година 2009.				
	Град	дин	ЕУР	%
1.	Ниш	473,066,000.00	5,036,330.98	6,7%
2.	Крагујевац	313,717,000.00	3,339,877.16	4,8%
3.	Сремска Митровица	240,291,200.00	2,558,175.30	14,2%
4.	Панчево	211,249,406.00	2,248,992.14	6%
5.	Крушевац	179,165,000.00	1,907,416.85	6,5%
6.	Лесковац	143,985,000.00	1,532,885.41	7,6%
7.	Нови Пазар	135,144,000.00	1,438,762.83	13,8%
8.	Ужице	140,819,029.00	1,499,180.02	7,6%
9.	Сомбор	128,024,008.00	1,362,962.35	10%
10.	Зајечар	126,670,141.00	1,348,548.89	10,7%
11.	Ваљево	96,598,063.00	1,028,397.13	6,2%
12.	Врање	94,736,628.00	1,008,580.03	7,5%
13.	Смедерево	85,996,307.52	915,529.29	5,1%
14.	Јагодина	85,453,607.00	909,751.60	6,4%

Интересанто је да већина градова годинама за културу издваја приближно исти проценат из градског буџета. То може ићи у прилог тези да се средства сваке године додељују по инерцији у односу на претходну годину. Према подацима које је Завод добио, једино је Нови Пазар у 2009. години

забележио вишеструки скок буџета у односу на претходне три. Међутим, позитивно је то што ниједан град, са друге стране, не бележи значајан пад буџета за културу.

Табела 10: Упоредни приказ буџета издвојеног за културу у односу на укупан буџет града по годинама (изузимајући Чачак и Зајечар за које Завод има податке само за једну годину)

Година	Г Р А Д									
	Ниш	Суботица	Зрењанин	Панчево	Сремска Митровица	Крагујевац	Крушевац	Сомбор	Шабац	Лесковац
2006.	4.9%	9.3%	9.2%	6.1%	12.2%	4.1%	8%	9.7%	6.8%	7.6%
2007.	6.1%	9.4%	7.4%	5.5%	12.5%	4.6%	7.6%	9.9%	6.5%	8.6%
2008.	6.6%	10.1%	7.4%	6.5%	13.6%	4.3%	8.7%	9.3%	6.5%	9.8%
2009.	6.7%	Н.п.	Н.п.	6%	14.2%	4.8%	6.5%	10%	Н.п.	7.6%
	Краљево	Пожаревац	Смедерево	Врање	Ваљево	Јагодина	Нови Пазар	Лозница	Ужице	
2006.	5.2%	6.4%	4.3%	4.3%	5.3%	4.6%	4.9%	4%	7.1%	
2007.	5.2%	6.3%	4.2%	5.4%	4.9%	4.6%	6.3%	4.5%	9.3%	
2008.	5.9%	6.3%	5.2%	6.9%	4.5%	4.6%	3.2%	4.7%	9.3%	
2009.	Н.п.	Н.п.	5%	7.5%	6.2%	6.4%	13.8%	Н.п.	7.6%	

*Н.п. – нема података

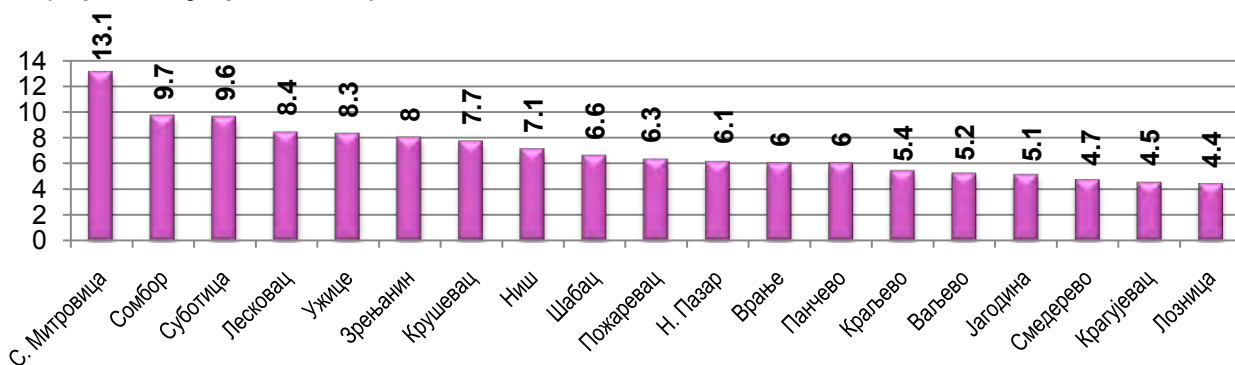
Оно што је приметно из упоредног приказа удела буџета за културу у укупном буџету града је да је у посматраном периоду тенденција раста, иако најчешће скромна, изражена у осам градова⁵ – Ниш, Суботица (закључно са 2008. годином), Сремска Митровица, Краљево, Смедерево, Врање, Јагодина и Лозница (закључно са 2008. годином). Пораст буџета се креће од 0,8% градског буџета у Суботици и Смедереву до 3,2% у Врању.

С друге стране, постоје и градови где се у посматраном периоду буџет смањивао – Зрењанин и Шабац (у оба града закључно са 2008. годином) за 1,7%, односно 0,3% (притом је у последње две посматране године у Шапцу остао исти).

Градови у којима је осцилирао у смислу да се током једне године повећао или смањило у односу на претходну, а затим наредне поново смањило или повећао су: Нови Пазар, Лесковац, Крагујевац, Сомбор, Панчево, Крушевац.

Једино је у Пожаревцу буџет за културу био константан у износу од 6,3% од укупног градског буџета. Просечан буџет у периоду од 2006. до 2009. године за културу на нивоу 21 града износи 7,1%.

Приказ 1: Рангирање градова према просечном буџету за културу у периоду од 2006. до 2008. године⁶ (изражено у процентима)

Поред тога што је Сремска Митровица у посматраном периоду имала највећи износ средстава за културу, имала је и највећи проценат издвојен за програме, и то је једини град у коме ова ставка чини половину или више од половине буџета за културу. Граничне процентуалне вредности програмских буџета у посматраном периоду су 2,6% у Новом Пазару у 2009. години и 56% у Сремској Митровици.

⁵ Тенденције кретања сагледаване су за период од 2006. до 2009. године за градове који су доставили све тражене податке, односно за период од 2006. до 2008. године за градове који нису доставили податке за 2009. годину.

⁶ Из приказа је изузета 2009. година јер седам градова није доставило податке, због чега просеци не би били упоредиви. Такође у обзир нису узети Чачак и Зајечар јер нису доставили податке за све три, односно четири тражене године.

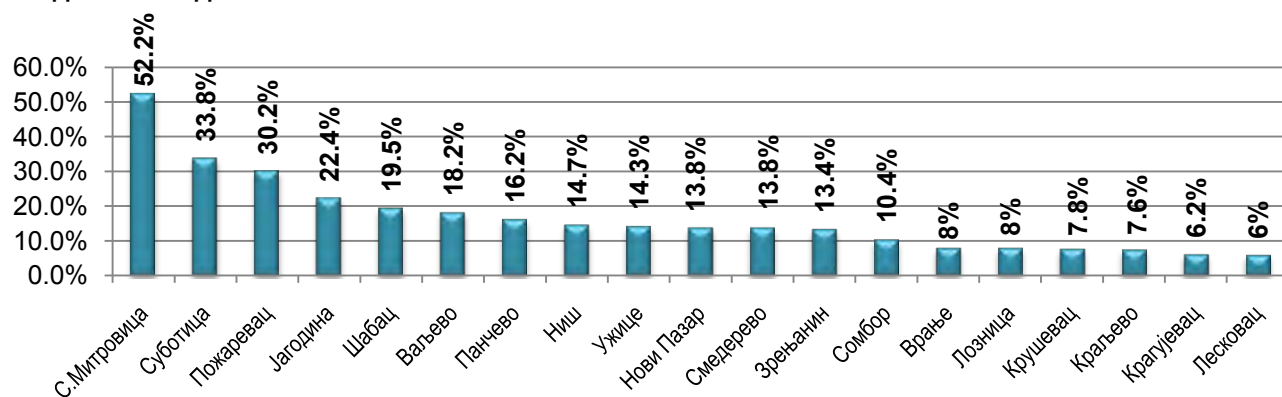
Када је реч о платама, у периоду од 2006. до 2008. године за плате је највише издвојио град Крушевац – 82% у 2008. години, а затим Лесковац у износу од 81,9% у 2006. години, док су најмање за плате издвојили Сремска Митровица – 27% у 2007. години и Суботица – 41,5% у 2007. години.

Табела 11: Структура буџета за културу у 21 граду

Година	2006.			2007.			2008.			2009.		
	Плате	Програми	Текући трошкови	Плате	Програми	Текући трошкови	Плате	Програми	Текући трошкови	Плате	Програми	Текући трошкови
1.Ваљево	61%	17,3%	21,7%	55,7%	18,8%	25,5%	69,3%	15,2%	15,5%	63,4%	18,5%	18,1%
2.Врање	77,7%	13,3%	9%	80,3%	4,8%	14,9%	70,1%	5,8%	24,1%	81,4%	4,3%	14,3%
3.Зајечар	Н.п.*	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.
4.Зрењанин	64%	17%	19%	61,1%	15,5%	23,4%	61,5%	7,6%	30,9%	Н.п.	Н.п.	Н.п.
5.Јагодина	68,5%	20%	11,5%	64,8%	22,5%	12,7%	61,2%	24,8%	14%	73,4%	20,9%	5,7%
6.Крагујевац	62,5%	8,7%	28,8%	64,9%	4,3%	30,8%	64,2%	5,5%	30,3%	78,9%	14,5%	6,6%
7.Краљево	62,2%	12%	25,8%	69,1%	5,6%	25,3%	68,3%	5,3%	26,4%	Н.п.	Н.п.	Н.п.
8.Крушевац	78,8%	5,7%	15,5%	80%	8,6%	11,4%	82%	9,1%	8,9%	75,7%	6,5%	17,8%
9.Лесковац	81,9%	8,6%	9,5%	79,7%	6,2%	14,1%	81,2%	3,1%	15,7%	82,4%	4%	13,6%
10.Лозница	64,4%	5%	30,6%	56,1%	7,9%	36%	56%	11%	33%	Н.п.	Н.п.	Н.п.
11.Ниш	66,3%	15,7%	18%	70,9%	14,5%	14,6%	68,2%	13,9%	17,9%	66,8%	13,9%	19,3%
12.Нови Пазар	58,5%	12%	29,5%	51%	14,3%	34,7%	49,8%	15,2%	35%	89,8%	2,6%	7,6%
13.Панчево	65,8%	12,6%	21,6%	65,2%	14,6%	20,2%	60,3%	21,5%	18,2%	54,8%	27,2%	18%
14.Пожаревац	54,1%	28,1%	17,8%	51,4%	31%	17,6%	49,1%	31,6%	19,3%	Н.п.	Н.п.	Н.п.
15.Смедерево	58,6%	12%	29,4%	51,1%	14,2%	34,7%	49,8%	15,1%	35,1%	68%	12,1%	19,9%
16.Сомбор	60,4%	5%	34,6%	56,1%	11,8%	32,1%	59,6%	14,5%	25,9%	73,1%	6,8%	20,1%
17.Сремска Митровица	27,7%	50,1%	22,2%	27%	56%	17%	29%	50,4%	21,6%	33%	45,8%	21,2%
18.Суботица	44,6%	32,3%	23,1%	41,5%	33,7%	24,8%	42,3%	35,6%	22,1%	Н.п.	Н.п.	Н.п.
19.Ужице	59,8%	14,8%	25,4%	56,5%	14,9%	28,6%	61,6%	13,3%	25,1%	65,3%	13,2%	21,5%
20.Чачак	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	Н.п.	60,4%	16,2%	23,4%	Н.п.	Н.п.	Н.п.
21.Шабац	56,7%	29,5%	13,8%	51%	29,9%	19,1%	60%	29,2%	10,8%	Н.п.	Н.п.	Н.п.

*Н.п. – нема података

Приказ 2: Рангирање градова према просечном издвајању за програме у култури у периоду од 2006. до 2008. године⁷

⁷ Из приказа је изузета 2009. година јер седам градова није доставило податке, због чега просеци не би били упоредиви. Такође у обзир нису узети Чачак и Зајечар јер нису доставили податке за све три, односно четири тражене године.

Табела 12а: Рангирање градова према износима издвојеним за програмске активности у 2006. и 2007. години (без Чачка и Зајечара)

Град	Година 2006.		Град	Година 2007.	
	динара	евра		Динара	евра
Сремска Митровица	79,919,520.00	950,173.05	Сремска Митровица	116,700,640.00	1,459,484.32
Суботица	71,746,420.22	853,001.98	Суботица	87,217,228.22	1,090,757.81
Ниш	48,059,898.00	571,390.04	Ниш	51,728,400.00	646,926.77
Зрењанин	31,463,482.53	374,073.10	Шабац	35,450,337.00	443,349.73
Шабац	28,985,541.24	344,612.51	Зрењанин	33,008,313.61	412,809.33
Пожаревац	21,318,331.11	253,456.10	Пожаревац	31,292,850.18	391,355.16
Панчево	20,385,427.61	242,364.78	Панчево	23,720,690.81	296,656.23
Ужице	13,974,549.54	166,145.10	Ужице	19,157,465.21	239,587.38
Крагујевац	12,533,051.92	149,006.99	Сомбор	14,783,659.26	184,887.71
Краљево	10,445,040.00	124,182.36	Јагодина	14,094,808.65	176,272.88
Ваљево	9,348,689.39	111,147.66	Ваљево	13,122,484.04	164,112.53
Јагодина	8,542,772.20	101,566.00	Крушевац	13,038,202.00	163,058.67
Лесковац	8,202,594.43	97,521.68	Смедерево	12,265,950.63	153,400.75
Смедерево	7,698,514.20	91,528.56	Крагујевац	8,782,422.30	109,834.90
Врање	7,480,013.77	88,930.85	Лесковац	8,106,474.21	101,381.35
Крушевац	6,590,601.86	78,356.48	Краљево	8,074,830.00	100,985.57
Сомбор	5,219,475.45	62,054.95	Н. Пазар	5,247,544.40	65,626.90
Н. Пазар	4,754,028.00	56,521.20	Лозница	3,127,768.00	39,116.53
Лозница	1,389,300.00	16,517.55	Врање	3,108,168.82	38,871.46

Табела 12б: Рангирање градова према износима издвојеним за програмске активности у 2008. години (без Зајечара) и 2009. години (изузимајући градове који нису доставили податке – Зрењанин, Шабац, Пожаревац, Суботица, Лозница, Чачак)

Град	Година 2008.		Град	Година 2009.	
	динара	евра		Динара	евра
Сремска Митровица	128,222,136.00	1,574,595.29	Сремска Митровица	110,053,369.60	1,171,644.15
Суботица	112,653,991.02	1,383,415.29	Ниш	65,756,174.00	700,049.87
Ниш	61,953,412.00	760,801.21	Панчево	57,459,838.43	611,725.82
Панчево	52,657,847.95	646,649.70	Крагујевац	45,488,965.00	484,282.17
Шабац	42,061,724.00	516,526.98	Ужице	18,588,111.83	197,891.76
Пожаревац	38,704,664.97	475,301.60	Ваљево	17,870,641.47	190,253.45
Чачак	20,293,416.16	249,207.52	Јагодина	17,859,803.86	190,138.17
Сомбор	20,259,316.77	248,788.68	Зајечар	13,553,705.09	144,294.74
Јагодина	19,412,557.86	238,390.25	Крушевац	11,645,725.00	123,982.11
Зрењанин	18,722,954.24	229,921.89	Смедерево	10,405,553.15	110,779.01
Ужице	18,337,072.43	225,183.23	Сомбор	8,705,632.54	92,681.42
Крушевац	16,162,965.00	198,484.65	Лесковац	5,759,400.00	61,315.40
Смедерево	16,043,952.04	197,023.14	Врање	4,073,675.00	43,368.94
Крагујевац	13,848,303.65	170,060.17	Нови Пазар	3,513,744.00	37,407.84
Ваљево	12,224,877.40	150,124.17			
Краљево	6,161,624.18	75,666.09			
Лесковац	5,378,980.69	66,055.05			
Лозница	5,096,630.00	62,587.69			
Врање	4,982,993.79	61,192.20			
Н. Пазар	4,862,804.00	59,716.27			

Када је реч о суфинансирању или финансирању ванбуџетских корисника тј. актера цивилног сектора, 10 локалних самоуправа расписује јавни конкурс: Панчево, Сремска Митровица, Суботица, Ниш, Крагујевац, Зрењанин, Сомбор, Ужице, Ваљево и Лозница. Од 2010. године наведеним градовима придружује се и Врање. Су/финансирање се у управама спроводи путем конкурса на који се са предлозима пројеката јављају актери цивилног сектора. За те потребе углавном се формира стручна комисија која даје коначну одлуку које пројекте би требало финансирати, односно предлог који разматрају чланови управе.

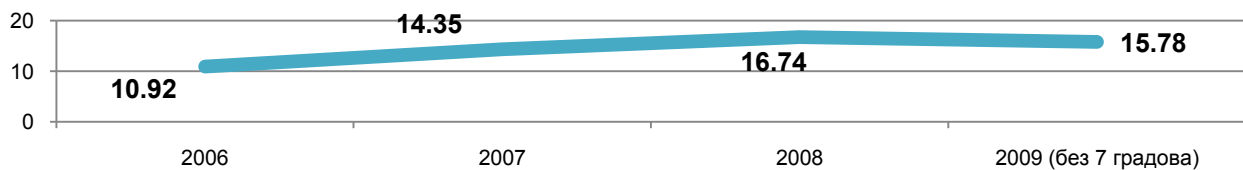
Када говоримо о **буџету за културу по глави становника**, он је у све три посматране године (2006-2008)⁸ убедљиво највиши у Сремској Митровици (у просеку за посматрани период 29,60 евра), док је најнижи у Лозници (у просеку 5,40 евра по становнику) и Новом Пазару (просечно 6,10 евра). Приметно је да буџет за културу по становнику има тенденцију раста у свим градовима у периоду од 2006. До 2008. године, да би у 2009. години забележио пад код девет од 13 градова који су Заводу доставили податке. То се делом може објаснити као последица светске економске кризе која је у току 2009. године између осталих захватила и сектор културе.

Табела 13: Буџет за културу по глави становника

Град	Број становника	Буџет по глави становника у еврима				Тенденција кретања
		2006. година	2007. година	2008. година	2009. година	
Сремска Митровица	85.902	22,10	30,30	36,40	29,80	
Суботица	150.534	17,50	21,60	25,80	Н:п.*	
Зрењанин	132.051	16,70	20,20	22,90	Н:п.	
Панчево	127.162	15,10	16,00	23,60	17,70	
Ниш	250.518	14,50	17,90	21,80	20,10	
Ужице	83.022	13,50	19,40	20,40	18,10	
Сомбор	97.263	12,80	16,10	17,60	14,00	
Пожаревац	74.902	12,00	16,80	20,10	Н:п.	
Крушевац	131.368	10,50	14,40	16,60	14,50	
Крагујевац	175.802	9,70	14,50	17,60	19,00	
Шабац	122.893	9,50	12,10	14,40	Н:п.	
Краљево	121.707	8,50	9,60	11,70	13,20	
Врање	87.288	7,70	9,30	12,10	11,50	
Лесковац	156.252	7,30	10,50	13,60	9,80	
Јагодина	70.894	7,20	11,00	13,50	Н:п.	
Смедерево	109.809	6,90	9,80	11,90	8,30	
Ваљево	96.761	6,60	9,00	10,20	10,60	
Нови Пазар	85.996	5,50	8,30	4,60	16,70	
Лозница	86.413	3,80	5,70	6,60	Н:п.	
Чачак	117.072	Н:п.	Н:п.	13,10	Н:п.	
Зајечар	65.969	Н:п.	Н:п.	Н:п.	20,40	

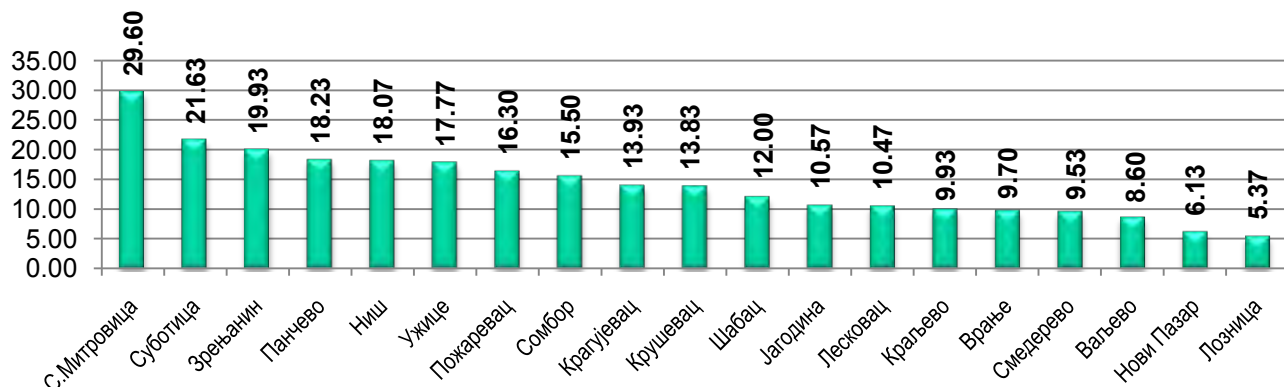
*Н.п. – нема података

Приказ 3: Тенденција кретања просечног буџета за културу по глави становника на узорку од 19, односно 20, односно 14 градова (без Зајечара и Чачка и осталих градова који нису доставили податке) у периоду од 2006. до 2009. године (изражено у еврима)

⁸ Година 2009. није узета у обзир јер седам локалних самоуправа није доставило податке.

Приказ 4: Рангирање градова према просечном буџету за културу у периоду од 2006. до 2008. године⁹ (изражено у еврима)

• Кадровска политика

Кадровску политику посматрамо као јавну практичну политику избора на управљачке функције јавних установа културе. Према *Закону о локалној самоуправи* (члан 32, став 9) локална управа именује и разрешава управне и надзорне одборе, именује и разрешава директоре установа, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте.

Табела 14: Полна и образовна структура запослених у култури

Град	Укупно по граду	Мушкарци	Жене	ОШ	ССС	ВШ И ВСС	Просечна старост запослених
1. Ваљево	94	32	62	7	37	50	49
2. Врање	107	45	62	7	44	56	43
3. Зајечар	118	60	58	10	63	45	45
4. Зрењанин	214	101	113	14	109	91	45
5. Јагодина	98	32	66	12	48	38	47
6. Крагујевац	287	125	162	25	141	121	44
7. Краљево	119	47	72	11	52	57	47
8. Крушевац	216	88	128	13	98	105	46
9. Лесковац ¹⁰	213	112	101	17	105	89	45
10. Лозница	51	17	34	9	23	19	48
11. Ниш	439	254	185	29	181	229	48
12. Нови Пазар	67	31	36	2	22	43	42
13. Панчево	188	52	116	22	81	85	47
14. Пожаревац	96	34	62	13	43	40	47
15. Смедерево	99	33	66	9	47	43	46
16. Сомбор	144	59	85	18	58	68	45
17. Сремска Митровица	114	45	69	8	41	65	47
18. Суботица ¹¹	308	107 ¹²	144	20	108	113	45
19. Ужице	128	57	71	30	24	74	47
20. Чачак	101	27	74	10	42	49	46
21. Шабац	135	53	82	9	75	51	46
УКУПНО:	3.336	1.411	1.848	295	1.442	1.531	46

⁹ Из приказа је изузета 2009. година јер седам градова није доставило податке, због чега просеци не би били упоредиви. Такође у обзир нису узети Чачак и Зајечар јер нису доставили податке за све три, односно четири тражене године.

¹⁰ Без структуре запослених у Дому културе у Грделици

¹¹ Без података за Буњевачки културни центар и Мађарски културни центар

¹² Без података о полној структури Дечијег позоришта, Позоришта *Костолањи Деже*, Биоскопа *Лифке*, Мађарског културног центра, и Буњевачког културног центра

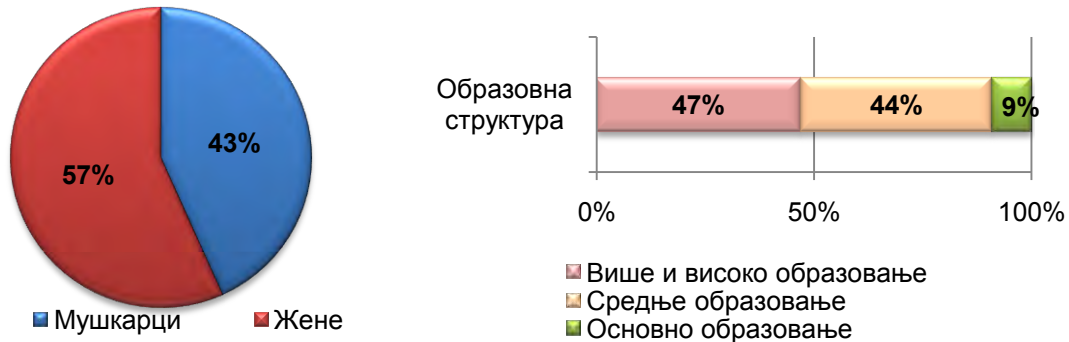

Укупан број запослених у култури у 158 буџетских корисника на територији 21 града је 3.336. Када је о полној структури реч Заводу су достављени подаци о 3.259 запослених, а у оквиру образовне достављени су подаци за 3.268 запослених.

Према подацима којима Завод располаже, у оквиру полне структуре, у секторима културе градова предњаче жене које чине 56,7% процената запослених. Када је реч о образовној структури, најзаступљенији су више и високо образовани (46,8%), затим средње (44,1%), док је удео оних са основном школом 9,1%. Старосна структура показује да је највиши старосони просек има град Ваљево, док најмлађе делатнике у култури има Нови Пазар. Старосни просек свих запослених у култури градова Србије је 46 година.

Највише запослених у култури убедљиво има град Ниш (439), док најмањи број запослених има Лозница (51). Петнаест градова има преко 100 запослених, а три града су врло близу тог броја. Најнеповољнију образовну структуру има град Шабац у коме доминирају запослени са средњом стручном спремом што чини 55,5% у односу на укупан број запослених. Највећи проценат заступљености високообразовног кадра има град Нови Пазар са 64,2%.

Приказ 5: Полна и образовна структура запослених свих буџетских корисника у култури

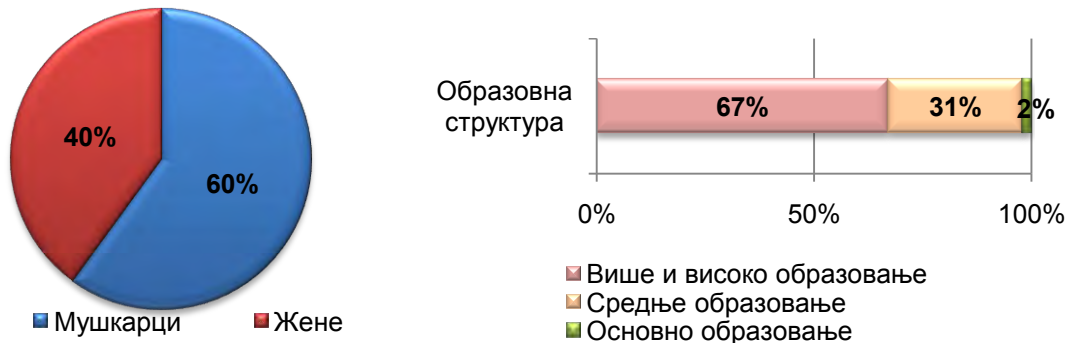

- **Управни одбори установа културе**

Од укупно 157 установа буџетских корисника, њих 98 нам је послало податке о својим управним одборима. На основу тих података закључујемо да је у чланству 98 управних одбора установа укупно **565 чланова**. Од тог броја Завод располаже подацима за 517 када је полна структура у питању и 519 када је образовна структура у питању. Број чланова у једном управном одбору варира и креће се од три до 12. Најчешћи број чланова УО је пет (у 55 установа), затим седам (у 16 установа), девет (у девет установа), затим шест и по три члана има седам установа, четири члана (три установе), док једна установа има 12 чланова УО.

Полна структура чланства УО показује да је од 519 чланова више мушкараца, а у погледу образовне структуре, од 517 чланова, највише је чланова који имају високо и више образовање.

Приказ 6: Полна и образовна структура чланова управних одбора

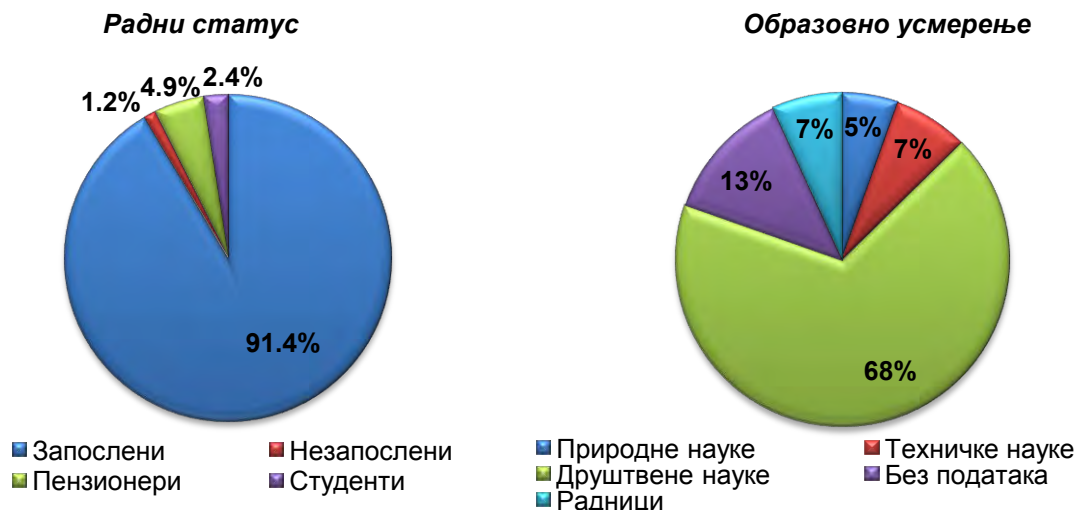

Табела 15: Полна и образовна структура управних одбора у 98 установа културе

Град	Полна структура УО		Образовна структура УО		
	Мушкарци	Жене	ВСС/ВШ	ССС	ОШ
1. Ниш	19	11	22	8	-
2. Суботица	22	22	31	12	1
3. Зрењанин	20	12	21	11	-
4. Панчево	27	18	23	19	3
5. Сремска Митровица	3	2	4	1	-
6. Крагујевац	19	10	26	3	-
7. Крушевац	18	5	16	7	-
8. Сомбор	20	9	20	9	-
9. Шабац	22	9	17	14	-
10. Лесковац	17	6	11	8	4
11. Ужице	11	9	12 (без Галерије која није доставила образовну структуру)	5 (без Галерије која није доставила образовну структуру)	-
12. Краљево	16	9	19	6	-
13. Пожаревац	18	14	16 (без Библиотеке која није доставила образовну структуру)	9 (без Библиотеке која није доставила образовну структуру)	-
14. Смедерево	19	16	25	10	-
15. Врање	14 (без Омладинског савеза који није доставио полну структуру)	11 (без Омладинског савеза који није доставио полну структуру)	25	12	-
16. Ваљево	12	5	14	3	-
17. Јагодина	3	3	3	3	-
18. Нови Пазар	8	12	13	7	-
19. Лозница	4	9	9	4	-
20. Чачак	12	8	14	6	-
21. Зајечар	7	6	7	6	-
Укупно	311	206	348	163	8

Структура чланова управних одбора према радном статусу показује да су у управним одборима, поред категорије запослених лица којих је највише, ангажовани и незапослени, пензионери, студенти.

Приказ 6: Структура чланова управних одбора према радном статусу и образовном усмерењу

Од укупно 98 установама које су доставиле податке, у 61 установи чланство у управним одборима није плаћено. Посматрано према градовима, функције у управним одборима установа културе нису плаћене у 10 градова а то су: Лесковац, Панчево, Јагодина, Ниш, Смедерево, Зајечар, Крагујевац, Ваљево, Ужице и Нови Пазар. Међутим, како подаци нису комплетни, тако не можемо да закључимо да је плаћено чланство у управним одборима карактеристика градске културне политике. Постоје и градови у којима су у неким установама ове функције плаћене, док у неким нису. Тако и висина новчаних надокнада није јединствена, и разликује се од установе до установе. Такође, постоји разлика у томе да ли је функција плаћена по састанку или је надокнада фиксна, на месечном нивоу.

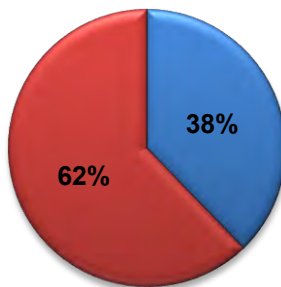
У шест градова (Краљево, Сомбор, Суботица, Врање, Лозница, Чачак) новчана надокнада се плаћа по састанку, тако да се за присуствовање састанку износ креће од 500 динара (у Заводу за заштиту споменика културе у Краљеву) и 700 динара у Лозници, преко 1.000 и 1.400 динара у Врању и Чачку, Сомбору, па све до 3.000 динара и више у Суботици. Функције се у Суботици плаћају по седници, с тим што је донесена одлука да је максимум 5 плаћених седница. Углавном је новчана надокнада за председника управног одбора већа у односу на надокнаду коју добијају остали чланови.

У Пожаревцу, Шапцу, Сремској Митровици, Крушевцу, и Зрењанину новчана надокнада за чланство у управним одборима је фиксна и на месечном нивоу се креће од 3.000 до 6.000 динара. У Зрењанину је се параметар новчане надокнаде просечна плата у граду. Тако нпр. чланство у управном одбору Архива се плаћа тромесечно, а у октобру (када је истраживачки тим Завода прикупљао податке), то је износило око 50.000,00 динара; у Заводу за заштиту споменика културе зависи не само од просечне плате у граду, већ и од тога да ли се ради о председнику одбора, именованима од стране града или запосленима у Установи; у Галерији износи половину просечне зараде у граду за чланове које поставља градска управа, односно 25% за чланове запослене у Установи; у Културном центру чланство у управном одбору плаћа се од 1990. године тромесечно, а у октобру 2009. године је накнада за председника управног одбора ове установе била 56.324,00 динара, за чланове именоване од стране градске управе 46.939,00, а за представнике Установе 23.470,00 динара.

У погледу динамике одржавања састанака управних одбора, током 2008. године број одржаних састанака значајно варира, **од једног састанка** (Удружење ликовних стваралаца Шапца, Народни музеј Краљево) **и два састанка** (Завод за заштиту споменика културе Краљево, Историјски архив Краљево, Културни центар у Сомбору, Спомен-парк *Крагујевачки октобар*, Позориште у Зајечару, Музеј у Смедереву, Омладински савез у Врању, Музеј у Шапцу, Заводу за заштиту споменика културе у Панчеву, и појединим домовима културе у насељеним местима града Панчева и Лесковца), **до 13 састанака** (Галерија Милене Павловић Барили у Пожаревцу).

Када је реч о одржавању састанака у 2009. години, број се креће **од једног састанка** (Удружење ликовних стваралаца Шапца, Дом културе Вучје, Завод за заштиту споменика у Панчеву) **и два састанка** (Дом културе Рома у Лесковцу, Историјски архив у Панчеву, Библиотека у Чачку, Музеј у Шапцу, Завод за заштиту споменика културе у Смедереву, Библиотека у Ужицу, Библиотеци, Музеју и Заводу за заштиту споменика културе у Краљеву), **до 15 састанака** у Културном центру Зрењанина и Дому културе Брестовац.

Приказ 7: Однос плаћених функција у УО у односу на установе

■ Плаћена функција ■ Без надокнаде

Запажа се да је најмање састанака одржано тамо где функције нису плаћене. У Народном музеју у Краљеву и Дому културе Вучје одржан је један састанак, а чланство није плаћено, Удружење ликовних стваралаца Шапца је једино од свих буџетских актера у Шапцу код којег чланство није плаћено, као што је случај и са Културним центром у Сомбору, а где је одржано само два састанка. Исти број састанака одржао је и УО Спомен-парка *Крагујевачки октобар*, Позориште у Зајечару, Музеј у Смедереву, Завод за

заштиту споменика културе у Панчеву где су такође функције без новчане надокнаде, затим у Заводу за заштиту споменика културе Краљево где се функција плаћа минималних 500,00 динара по састанку.

С друге стране, најбројнији састанци су приметни код управног одбора Галерије *Милена Павловић Барили* где је чланство у УО плаћена функција месечно у износу од 5.000,00 динара, и у Културном центру Зрењанина где се чланство плаћа тромесечно што је, на пример октобра 2009. године, за председника УО те установе била 56.324,00 динара.

• Проблеми у култури и приоритети развоја

Представници градске управе су у упитницима рангирани проблеме по важности за свој град, као и приоритете за даљи културни развој. Као највеће проблеме доносиоци одлука у градовима виде недостатак средстава за инвестициона улагања и за програме, па потом и недовољну бригу за културно-историјско наслеђе. У складу са основним проблемима као приоритети развоја наведени су: опремање установа културе, развој савременог стваралаштва и развој културног туризма.

Интересантно је да се реактивација индустријског наслеђа најмање види као развојни потенцијал иако је то један од алтернативних начина унапређења и промоције културе.

Табела 16: Проблеми и приоритети културног развоја на основу одговора представника 19 локалних самоуправа (искључујући Зрењанин и Зајечар који Заводу нису доставили тражене податке)

Проблеми	Приоритети
1. Недостатак средстава за реновирање објеката и улагање у инфраструктуру	1. Опремање установа културе
2. Недостатак средстава за програме	1. Савремено стваралаштво
3. Недовољна брига за културно и историјско наслеђе	2. Културни туризам
4. Недовољно развијен културни туризам	3. Неговање традиције и заштита културне баштине
5. Недовољна подршка савременом стваралаштву	4. Подстицање сарадње културе и привреде
6. Недовољна стручност и бројност кадрова	5. Едукација запослених у култури
7. Недовољна сарадња установа културе на локалном нивоу	6. Истраживања публике
8. Слаба заинтересованост грађана за културне садржаје	7. Промовисање мултикултуралности и међународне сарадње
9. Недовољна развијеност мултикултурализма и међународне сарадње	8. Културни аматеризам
	9. Реактивација индустријског наслеђа

• Сарадња

Градови: Врање, Ваљево, Ужице, Сомбор, Панчево, Ниш, Лесковац, Крушевац, Крагујевац, и Шабац имају остварена партнерства са градовима из Србије и света, заснована на повељама/одлукама/протоколима о братимљењу.

Све локалне самоуправе чланице су Сталне конференције градова и општина Србије (СКГО). Међутим, већина градова осим чланства у СКГО, нису чланови ниједне друге мреже. Изузеци су: Ниш који је члан мреже Ниш-Софија-Скопље, Лесковац је члан Међународне асоцијације карневалских градова, Крушевац Асоцијације градова весника мира, Краљево Сен-Фоа; Марибор; Зелена Гора, а Крагујевац Међународне асоцијације градова весника мира; Светске федерације градова близанаца; Светске уније градова страдалника-градови мира; Градоначелници за мир.

У погледу чланства у мрежама у области културе, тек је ту ситуација незавидна, јер само Ниш има чланство у Лиги историјских градова.

• Култура на званичним градским интернет презентацијама

Сви градови имају своје званичне презентације. Међутим, на њима је област културе на другачији начин представљена. По томе колики је значај дат култури издвајају се: **Чачак** (www.cacak.org.rs) са најпотпунијим информацијама о култури и невладиним организацијама са територије града, **Зрењанин** (www.zrenjanin.rs) који има прегледне информације о култури, манифестацијама, обиласку града, линкове

ка установама културе, **Зајечар** (www.zajecar.info), **Ниш** (www.nis.rs), **Панчево** (www.pancevo.co.rs), **Смедерево** (www.smederevo.org), **Сремска Митровица** (www.sremskamitrovica.org).

Нешто мање информативне су презентације: **Лесковца** (www.gradleskovac.org) и **Крушевца** (www.krusevac.org.rs) где углавном недостају контакт детаљи установа културе. **Шабац** (www.sabac.org) има презентацију на којој недостају информације о манифестацијама и невладином сектору, а такав је случај и са **Ужицем** (www.graduzice.org). Такође, и презентација **Новог Пазара** (www.novipazar.org.rs) нема информација о невладином сектору, затим и на званичној презентацији Јагодине (www.jagodina.org.rs) представљене су установе културе и манифестације. Званична презентација града **Лознице** (www.loznica.rs) има податке о знаменитим личностима и манифестацијама и историји, док су у оквиру туризма представљене установе културе.

Најштурније информације о култури имају презентације **Сомбора** (www.so-sombor.com), на којој не постоји део посвећен култури; затим **Врања** (www.vranje.org.rs) где је култура заједно са образовањем представљена једним пасусом, мада на презентацији постоје линкови ка Библиотеци, јединој установи културе која имају сајт, а међу вестима се налазе вести из културе; такође врло је слична ситуација и са званичним сајтом града **Пожареваца** (www.pozarevac.rs), **Суботице** (www.subotica.rs), **Крагујевца** (www.kragujevac.rs), и **Краљева** (www.kraljevo.org).

• Техничка опремљеност установа у градовима Србије

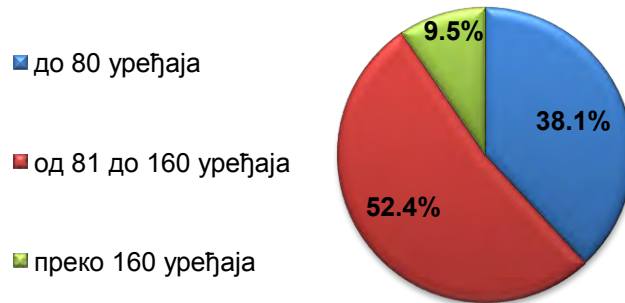
Техничка опремљеност установа у градовима преузета је из истраживања Завода *Информационе технологије и људски ресурси у култури Србије*, спроведеног током 2009. године. Према наведеном истраживању техничка опремљеност је најбоља у граду Панчеву, док најмањи број техничких уређаја има Лозница.

Табела: Укупна техничка опремљеност установа културе у градовима Србије

Град	Укупно уређаја	Р а з у н а р и				Сервери	Штампачи	Дигитални фотоапарати	Дигиталне камере	Пројектори	Скенери
		Пентијум 2 и старији	Пентијум 3	Пентијум 4	Укупно рачунара						
Ваљево	81	12	6	35	53	1	16	3	-	-	8
Врање	74	13	3	27	43	2	21	4	-	1	3
Зајечар	53	8	6	19	33	2	14	1	-	-	3
Зрењанин	132	16	11	53	80	4	34	7	-	3	4
Јагодина	60	5	24	9	38	2	14	-	-	1	5
Крагујевац	151	24	19	48	91	2	42	3	1	3	9
Краљево	117	7	8	46	61	2	38	4	-	2	10
Крушевац	134	13	18	56	87	3	24	6	1	1	12
Лесковац	91	10	4	43	57	2	23	4	1	1	3
Лозница	40	-	3	18	21	3	8	2	2	1	3
Ниш	196	6	10	96	112	5	57	5	1	6	10
Нови Пазар	71	3	2	34	39	-	19	6	-	1	6
Панчево	229	16	28	76	120	2	62	12	7	15	11
Пожаревац	64	-	-	37	37	2	16	2	2	2	3
Смедерево	73	5	6	29	40	2	20	3	1	2	5
Сомбор	132	11	15	55	81	3	31	3	-	3	11
С. Митровица	79	6	3	29	38	3	24	5	-	4	5
Суботица	151	5	7	69	81	2	39	4	4	7	14
Ужице	96	11	6	37	54	2	30	4	-	1	5
Чачак	131	7	9	46	62	4	39	5	2	5	14
Шабац	88	-	12	43	55	2	25	2	-	2	2
УКУПНО:	2243	178	200	905	1283	50	596	85	22	61	146

Када су само рачунари у питању, преко 100 имају Панчево и Ниш, док минимумом компјутера располаже Лозница, па Пожаревац. Једини град који има преко 200 уређаја у својим установама културе је Панчево, а једини град који има мање од 50 је Лозница.

Приказ 8: Однос градова према броју уређаја у установама културе

• Цивилни сектор и приватни субјекти у култури

Истраживачки тим Завода идентификовао је 539 актера цивилног сектора у култури и седам актера из приватног сектора.

Највише актера из цивилног сектора има град Крушевац (58), па Ниш (56). Најмање субјеката који долазе из ванбуџетског сектора имају Лозница и Врање (по седам).

Приватни субјекти у култури су веома ретки, у највећем броју градова их нема, а тамо где их има углавном су једини. Једино се Зрењанин са три приватна субјекта издвојио од осталих градова. Други градови у којима су приватни субјекти активни у култури су Ниш, крушевац, Пожаревац и Шабац.

Подаци указују да је цивилни сектор далеко бројнији од јавног сектора, односно установа културе. Међутим, цивилни сектор је неухватљив, нестабилан, често променљив. Управо због тих карактеристика неретко није у могућности да формира сталну публику за разлику од јавног сектора.

Приказ 8: Однос јавних, цивилних и приватних актера у култури градова

Табела 17а: Структура актера који нису при установама културе

Град	Цивилни сектор у култури					
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе
1. Шабац (14+1)	1 Независна уметничка асоцијација „Колектив“	2 Уметнички ансамбл „Чивија“, Ансамбл народних игара „Хајдук Станко“	X	3 КПЗ, Сцена „Маска“, Независна драмска асоцијација „Весело мајмунче“	1 Арт Студио	8 Црпц, Inspirium, Psycho, Regret, Siempre peligroso, Skenca, Starfuckers, Belzebuth

Табела 176: Структура актера који нису при установама културе

Град (број актера цивилног и приватног сектора)	Цивилни сектор и приватни субјекти у култури											
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе						
2. Ваљево (16)	3	Књижевна заједница Ваљево, Књижевна омладина Ваљево, В.У.П.С.	4	КУД „Извор“, Фолклорна секција „Крушик“, КУД „Бердан“, КУД „Градац“	Х	2	Art Revolution, Фото-кино клуб Ваљево	Х	7	Апол din, Амброзија, Bruce Vaule, ИРА, Зља деца мајере своје, У.О.Х. и Tripolis tribe		
3. Врање (7)	1	Уметника Врања, Књижевна заједница „Борисав“	2	ГКУД „Севдах“, КУД „Бајија Бакић“	1	Дувачки оркестар „Бајија Бакић“	3	Школа скулптуре Филма - ШАФ, НВО „Генератор“, УГ „Дева“	Х	н.п.*	н.п.*	
4. Зајечар (42)		У оквиру Центра за културу	11	КУД „Божур“, КУД „Гричар“, КУД „Слога“, КУД „Радец“, КУД „Велики Јасеновац“, КУД „15. мај“, КУД „Младост“, КУД „Адам Богосављевић“, КУД „Свети Илија“, КУД „Студенац“, КУД „Будћност“	1	Женски хор „Felix Romuliana“		У оквиру Центра за културу	Х	30	Некрштени, Shuffle, Trilogia...	
5. Зрењанин (23 + 3)	1	Уметничка асоцијација Зрењанин	3	КУД „Летеафи Шандор“, КУД „Весели Банаћани“, КУД „Светозар Марковић“	2	Хор младих „Коча Коларов“, Градски дувачки оркестар Зрењанина	3	Центар за креативно одрастање и мултикултуралну сарадњу „Цеком“, УГ „Филмофила“, НВО „Нови оптимизам“	3	Банатско удружење књижевника, Позоришни клуб „Зелено звоно“, Клуб „Клупче“	14	Оружје противу отмицара, Инстант карма, Overdrive, Канал твоб, Superconfusion, Madres egoistas, Сукоб импереса, Alter deus, Frontrow, Impurita, Шишарке, Кезар, All Except One, Mist

Нема података

Табела 17в: Структура актера који нису при установама културе

Град (број актера цивилног и приватног сектора)	Цивилни сектор у култури					
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе
6. Јагодина (30)	4 Клуб ликовних уметника „Јагодина – Војан Величковић“ – КЛУЈ, Ликовно удружење Јагодина – ЛУЈ, Књижевни клуб „Ђура Јакшић“, Подружница удружења књижевника Србије за Поморавски округ	15 Градско друштво за културу „Каблови, КУД „Младост“, КУД „Ром“, КУД „Радислав Ничевић“, КУД „Света Милановић – Поте“, КУД „Ђердан“, КУД „Моравац“, КУД „Посело“, КУД „Бранко Попић“, КУД „Коча, Анђелковић“, КУД „Вукашин Вуле Јевтић“, КУД „Младост“ Стрижила, КУД „Александар Стефановић“, КУД „Ђубиша Урошевић“, КУД „Лугомир“ КУД „Свилен	X	6 Градско позориште Јагодина, УГ „Етно-форма“, УГ „Дечија гитаријада, УГ „Еко глас Јагодина“, УГ „Ехо – одјек позитивних тенденција“, УГ „Арт круг“	X	5 н.п.*
7. Крагујевац (27)	4 Књижевна група крагујевачка – КИК, Крагујевачко удружење карикуриста – КУК, Књижевни клуб „Катарина Богдановић“, Ликовни уметници Крагујевца – ЛУК	8 КУД „Свилен конац“, КУД „Лепеница“, КУД „Шљивовац“, КУД „Илићев“, КУД „Рамаћанка“, КУД „Младост“, КУД „Адам Милутиновић“, Самовац, КУД „Арион“	X	1 Невладина организација „Миленијум“	X	14 Лудак у разоју – ЛУР, Човек без слуха, Алек бенд, From my cold dead hands, Boneyard, Convict sound, Forever Storm, Morning star, Candy store, Risen sun, Маска црвене смрти, Мртвас а светли, Вербал, Contradicta

*нема података

Табела 17г: Структура актера који нису при установама културе

Град (број актера цивилног и приватног сектора)	Цивилни сектор у култури					
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе
8. Краљево (20)	2 Удружење ликовних уметника „Владислав Маржик“, Књижевни клуб	5 КУД „Абрашевић“, КУД „Краљевачка ризница“, КУД „Железничар“, КУД „Магнотроп“, КУД „Седам круна“	1 Друштво гуслара „Жича“	6 Омладинска организација „Кварт“, КПЗ Краљево, Театар „Сунце“, фото-кино клуб Краљево, УГ „Базилеус“, Балетски студио „Арт“	X	6 На лицу места, Хоћу? Нећу!, Punished, Colt, Цезар, Говорна мана
9. Крушевац (58+1)	3 Књижевни клуб „Багдала“, Ликовни клуб „Димитрије Симић“, Удружење рок музичара града Крушевца	17 КУД „Ратко Јовановић“, „Бистрица“, „Станислав Бинички“, „Драгиша Петковић – Гиле“, Герасим Вујић „14. октобар“, „Лазаревац“, „Расина“, „Жула“, „Читлук“, „Полет“, „Пепелјевац“, „Ђуковац“, „Вук Крацић“, „Радомир Јаковљевић – Јакша“, „Каонички извори“, „Миловаг Вучковић“	7 Хор средње музичке школе, Мешовити камерни хор „Српкиња“, Хор „Станислав Бинички“, Хор „Свети кнез Лазар“, Певачки ансамбл „Бисер“, Градски тамбурашки оркестар „Адам Милутиновић Шамовац“ удружење фрулаша	2 Етно мрежа „Расина“, НВО „Асоцијација младих“	1 Атеље – Галерија „Маку“	29 Sweeper, Зава, Злочин и плазма, Yoda Ven Hur, Bubble Gun, Fucktor 02, Manitou, Hate Speech, Пандора, Из све снаге, The Useless, Headache, Kermit, The Pulse, Psychoroad, Graveyard, Megatron, Ноембар 11, Trauma Sein, Млеко, Plih, Епилозе, Крамак стој, Unconditional Regrets, Blues Rezervata, Chain Reaction, Вутамин, Scarpis и The Daltones
10. Лесковац (24)	3 Књижевни клуб „Губочица“, Удружење ликовних уметника „Леарт“, Удружење ликовних уметника - УЛУС	3 КУД „Абрашевић“, КУД „Хисарлије“, КУД „Леминд“	4 Камерни оркестар „Аморосо“, Градски дечи хор „Звездице“, Ансамбл градске музике, ВИС „Рузмарин“	5 КПЗ, фото клуб, Ресурс центар, Удружење љубитеља стрипа и писане речи, фото-кино клуб Лесковац	X	9 Brainsick Spawns, Blockhouse, Escobar, El Free, Destiny, Under, B Dust, Common, Breeze

Табела 17д: Структура актера који нису при установама културе

Град	Цивилни сектор у култури					
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе
11. Лозница (7)	1 Подружница удружења књижевника	4 КУД „Фрула“, КУД „Абрашевић“, КУД „Троноша“, КПД „Јадар“	X	1 Омладински креативни клуб (ОК клуб)	X	1 Wind melody
12. Ниш (56+1)	6 Друштво књижевника Ниша, Подружница удружења ликовних уметника Србије, Подружница удружења ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије, Мултимедијално удружење уметника „Цар Константин“, Удружење уметника „Друштво архитеката“	10 Ансамбл Фабрике дувана Ниш, Ансамбл „Оро“, КУД „Младост“, КУД „Алекса“, КУД „Теодора“, КУД „Никола Тесла“, КУД „Медана“, КУД „Ковиле“, КУД „Студена“, КУД „Бранко“	X	10 Студио цртаног филма '98 (СЦФ '98), Школа на ивизи општина, Контра студио, Одбор за грађанску иницијативу – ОГИ, фото-клуб ФОН, Алтернативни културни центар, Е-тврђава организација, Омладински центар, Филмска омладинска Ниша	1 Предузеће за продукцију позоришно-сценских програма „Nišville“	30 Битане, The Combs, Repression Release, Chromatic, Слободна вожња, Хаџа Крујевић Кру, El PresidentE, Eyot, Styptic, Dok 7, AFK, КЗП, Глад, Chainsaw, Епилампор 23...
13. Нови Пазар (10)	2 Удружење музичара „Скала“, Санџачко удружење ликовних уметника - СУЛУ	3 КУД „Рас“, КУД „Сенко Рашљанин“, КУД „Санџак“	2 Хор „Булистан“, Хор „Иса-бег“	X	X	3 Природа и друштво, Госпођо, бамел, Shtesker

Табела 17ђ: Структура актера који нису при установама културе

Град	Цивилни сектор у култури					
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе
14. Панчево (36)	3	7	1	7	X	18
	Удружење ликовних уметника „Светионик“, Удружење књижевника и књижевних преводаца Панчева, Арт клуб	КУД „Абрашевић“, КУД „Аксентије Максимовић“, КУД „Петефи Шандор“, КУД „Станко Пауновић“, КУД „Васил Хаџиманов“, МККУД „Тамаша Арон“, СКПД „Бетван“	Европски омладински тамбурашки оркестар	ДДТ Креативни центар за покрет Панчево, Драмски студио „Атеље младих“, Алтернативни културни клуб Банатско Ново Село – АКК, Асоцијација „Пријатељи Панчева“, Филмски, видео и фото клуб „Жисел“, Креативни културни клуб Старчево, Тим		Вурпас, El Buzz, Fancy Frogs, Исказ и сведоци, Jewy Sabatay, Клопка за пионира, Контрабанда, Монголе, Nightquest, Нешмо најзоре, Напред у прошлост, Планета
15. Пожаревац (13+1)	1	7	X	1	1	4
	Удружење ликовних стваралаца „Милена П. Барили“	Градски ансамбл народних игара и песама, КУД „Младост“, КУД „Костолац“, КУД „Милош Савић“, КУД „Миленко Стојковић“, КУД „Света Петка“, КУД „Миодраг Миљковић – Мидга“		КПЗ Пожаревац	Културно-издавачки центар „Српска кућа“	Принџам, Guybrush Treerwood, Diver, Чудесни буџи
16. Смедерево (25)	1	18	X	X	X	6
	Савез културно-уметничких друштава	ГКУД „Смедерево“, КУД „Деспот Ђурађ – Смедеревац“, КУД „Михајиловац“, КУД „Велько Дугошевић“, КУД „Лугавчина“, КУД „Семендрија“, КУД „Врбоввац“, КУД „Вук Караџић“, КУД „Раде Марковић“, КУД „Лазар Савић – Геџа“, КУД „Лиле“, КУД „Јерина“, КУД „Бранислав Нушић“, КУД „Кантакузина“, КУД „Друговац“, КУД „Ромален“, КУД „Добри До“, КУД „Бљигана Павић“				Alogija, Кармел, Dargoron, Filthy Rich, Peakmor, System

Табела 17е: Структура актера који нису при установама културе

Град	Цивилни сектор у култури					
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе
17. Сомбор (43)	X	17	4	8	X	14
		ГКУД „Раванград“, ГКУД „Сомбор“, КУД „Бурђевак“, КУД „Вук Караџић“, КУД „Арањ Јанош“, КУД „Никола Тесла“, КУД „Мориц Жигмонд“, КУД „Бодор“, КУД „Гајош“, КУД „Крипа Буковице“, КУД „Доситеј“, КУД „Невен“, КУД „Петефи Шандор“, ХКПД „Силвије Страхимир Крањчевић“, ХКУД „Владимир Назор“, КД „Петефи Шандор“, КД „Немет Ласло“	Сомборско певачко друштво, Дејчи оркестар „Амадеус“, Изворна група Къџајџево, Изворна група Буковица	МКПЗ „Стапар“, МКПЗ „Бездан“, Мађарска Грађанска касина, Цепно позориште „Берта Ференц“, Форум ромских невладиних организација, Удружење грађана „Буњевачко коло“, Часопис за културу и удружење „Кафка“, УГ „Урбани шокици“		Fade, Zion Crew, Невозбилни песимисти, Pop Ups, Line Out, Agitator, Csírhás Benő, Dark Ocean, Infide, P.R.S.O.I, Prazan Kazan, Rich Blitch, Unique, Wicked Coffee Shoppers
18. Сремска Митровица (18)	3	6		3	X	6
	Удружење ликовних уметника „Sigmunt“, Удружење ликовних уметника „Еснаф“, Књижевна заједница	У оквиру Центра за културу „Simulmag“ и КУД „Аца Дејановић“, МКУД „Срем“, КУД „Извор Врањаш“, КУД „Гајде“, КУД „Доситеј Обрадовић“	У оквиру Центра за културу и у оквиру Установа за неговање културе „Срем“	У оквиру Центра за културу и Хрватски културни центар „Сријем“, Културни центар Немаца „Гете“, Друштво за неговање украјинске културе „Коломејка“		Девојке, ZaiPods, Mitraya Digital Welfare, One big Hell, Matinee, The Rubbish

Табела 17ж: Структура актера који нису при установама културе

Град	Цивилни сектор у култури						
	Струковна удружења	КУД-ови	Музички и хорски ансамбли	Удружења у култури	Приватни субјекти	Музичке групе	
19. Суботица (37)	1 Удружење примењених уметника и дизајнера Суботице	8 КУД „Александрово“, МКД „Дожа Ђеђи“, КПД „Јединство“, МКУД „Барток Бела“, ХКПД „Матија Губец“, ОКУД „Младост“, КУД „Боса Милићевић“, КУД „Искон“, КУД	3 Камерни хор „Pro musica“, Суботински тамбурашки оркестар, Женски омладински хор	3 Јуниор музички студио, Authentic Voivodina, Creative studio	Х	22 Колопечина, Butcher, Neverhood, Судро, Sabbaika, Нафта, Nevergreen, All The Arms We Need, Latest Disgrace, Put kojim se гуере ide, Neverhood, Баланс, Rajahman, Rockin' chair blues band, Омладинац 11, Giuseppe, Rankceat, Fluat, Апа never, Реплика 42, Петра Пан, Пионир 10	
20. Ужице (15)	4 Књижевни клуб „Руно“, Удружење естрадних уметника „Ере“, Удружење лончара „Злаквса“, Карамика „Злаквса“	6 КУД „Први Партизан“, КУД „Севрјино“, Ансамбл народних игара и песама „Ужице“, Удружење грађана „Ера“, КУД „Гостиница“, КУД „Кремна“	3 Хор „Златиборска вила“, Тамбурашки оркестар „Караџић“, Певачка група „Кадинача“	2 НВО „Академика“, НВО „Изградња“ (Undergrad)	Х	Н.П.* Сестре, ИРС, ...	
21. Чачак (18)	2 Уметничко друштво „Градац“, Удружење ликовних уметника „Рисим“	7 ЖКУД „Дуле Милосављевић – Желе“, КУД Фабрике резног алата, КУД „Ганаско Рајит“, Деци фолклорни ансамбл „Бамби фолк-степ“, КУД „Радиша Поштић“, Удружење фрулаша за Моравинички округ, ГКУД „Абрашевић“	Х	3 Фото-кино клуб Чачак, Клуб за неговање традиције шумадјског краја „Круг“, Центар за визуелна истраживања и развој визуелне културе „Круг“	Х	6 Lethal Infection, Demosatic Terror, Бркате жене, Гужа у шеснаестерцу, Анли догма, Serpis Jam	

Нема података

